

Przewodnik

Do seminarium doktoranckiego z *Historii filozofii starożytnej i średniowiecznej*

*Kierunek Filozofia
stopień III
wszystkie semestry*

opracował Artur Andrzejuk
(na prawach maszynopisu)

Katedra Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej

Warszawa 2016

Spis treści

UWAGI OGÓLNE.....	3
HARMONOGRAM SEMINARIUM.....	4
METODYKA SEMINARIUM	6
UWAGI PORZĄDKOWE	7
LITERATURA NA TEMAT METODYKI PRACY NAUKOWEJ.....	8
ZAŁĄCZNIK NR 1: WSTĘPNY PROJEKT BADAWCZY	9
ZAŁĄCZNIK NR 2: KARTA PRACY DOKTORSKIEJ	10
ZAŁĄCZNIK NR 3: SCHEMAT PREZENTACJI TEMATU ROZPRAWY DOKTORSKIEJ	11

UWAGI OGÓLNE

Studia doktoranckie trwają cztery lata i w tym czasie powinna powstać rozprawa doktorska; taki harmonogram pracy przyjęty jest w przewodniku*. Przewodnik dotyczy doktorantów Katedry Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej, których opiekunem naukowym i promotorem (*in spe* do momentu otwarcia przewodu) jest Artur Andrzejuk, a także tych doktorantów Katedry, którzy piszą pracę pod kierunkiem innego promotora. W tym przypadku promotor (lub przewidywany promotor) ustala z opiekunem naukowym (A. Andrzejukiem) szczegółowe zasady współpracy przy powstawaniu rozprawy doktorskiej, opiniowania doktoranta, studiów doktoranckich doktoranta.

Prowadzący seminarium kontaktuje się z uczestnikami za pomocą poczty elektronicznej. Uczestnicy zobowiązani są do podania mu adresu mailowego, który będzie przez nich codziennie sprawdzany – z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy oraz przerwy urlopowej, która trwa od 15 lipca do 15 września (UWAGA: przerwy w zajęciach dydaktycznych nie oznaczają na Uniwersytecie dni wolnych od pracy!)

* Czas trwania studiów doktoranckich na naszym Wydziale, procedury ich przedłużania i wszelkie inne procedury reguluje Regulamin Studiów Doktoranckich UKSW (w § 4), dostępny na <http://www.wfch.uksw.edu.pl/node/602>. Nie przedstawienie rozprawy doktorskiej w czasie trwania studiów doktoranckich (po wliczeniu przedłużeń, o których mowa w § 4 Regulaminu) skutkuje, że ewentualna obrona doktorska odbywa się „z wolnej stopy” i łączy się z koniecznością opłacenia przez doktoranta wszystkich kosztów przewodu doktorskiego (aktualnie ok. 8000 pln).

HARMONOGRAM SEMINARIUM

I Semestr

Doktorant przychodząc na seminarium powinien mieć sprecyzowany przedmiot swoich badań oraz wstępny projekt badawczy (taki jak do wystąpienia przed Komisją Rekrutacyjną). Projekt badawczy powinien ulec uszczegółowieniu wg ZAŁĄCZNIKA NR 1. W PIERWSZYM SEMESTRZE PRZEDMIOT I PROJEKT BADAWCZY POWINIEN BYĆ PRZEDSTAWIONY NA SEMINARIUM I PRZEDYSKUTOWANY. – każdą prezentację na seminarium doktoranckim co najmniej 10 dni przed planowanym posiedzeniem rozsyłamy do wszystkich uczestników (za pośrednictwem prowadzącego).

II Semestr

Powinien zostać sprecyzowany przedmiot badań. W wyniku tego powinna powstać bibliografia tematu. W dalszej kolejności wstępny projekt badawczy powinien w wyniku uszczegółowienia zostać przekształcony w szczegółowy plan badań, zawarty w karcie pracy doktorskiej – ZAŁĄCZNIK 2.

III Semestr

Semestr ten powinien się rozpocząć od przedstawienia wstępnego tematu pracy doktorskiej i jej planu. Następnie powinien się rozpocząć proces badań ściśle związanych z tematem rozprawy. Modyfikacji może ulec harmonogram z karty pracy doktorskiej. Ta modyfikacja wymaga zatwierdzenia.

IV Semestr

Od semestru IV do semestru VI ma powstawać rozprawa doktorska. Badania naukowe w tym czasie są ściśle związane z tematem rozprawy. Organizowanie powstających materiałów oraz samo pisanie rozprawy ma być zgodne zgodnie ze wstępnym planem rozprawy doktorskiej.

V Semestr

Otwarcie przewodu doktorskiego i wyznaczenie promotora (oraz ewentualnie promotora pomocniczego).

Wymaga opracowania szczegółowej prezentacji doktoratu wg ZAŁĄCZNIKA NR 3.

UWAGA: przed wystąpieniem na Radzie Instytutu doktorant musi z prezentacją wystąpić na Seminarium Doktoranckim (dopiero po nim uzyska zatwierdzenie dokumentacji przygotowanej dla Rady Wydziału).

VI Semestr

Doktorant powinien przedstawić na seminarium co najmniej jeden gotowy fragment rozprawy doktorskiej (najlepiej I rozdział, ale może być inaczej – w uzgodnieniu z promotorem).

VII Semestr

Zakończenie pisania rozprawy doktorskiej.
Doktorant powinien przedstawić na seminarium pozostałe, powstałe już, fragmenty rozprawy.

VIII Semestr

1. Sprawdzenie przez promotora/promotora pomocniczego
2. Naniesienie ewentualnych poprawek
3. Ewentualne kolejne sprawdzenie przez promotora i zatwierdzenie przez niego pracy.
4. Uchwała Rady Wydziału o powołaniu recenzentów.

METODYKA SEMINARIUM

Seminarium prowadzone jest metodą referatowo-dyskusyjną.

Każda „jednostka” seminaryjna składa się z następujących elementów: referat, koreferat, dyskusja, wnioski.

1. Referat pisemny na umówiony temat (wynikający ze stopnia zaawansowania pracy naukowej) jest wygłaszany przez referenta,

- ważne jest, aby tekst został napisany w formie referatu;

- nie mniej ważne jest, aby na seminarium został wygłoszony w czasie na to przeznaczonym (10-20 min.) zgodnie z ustaleniem z prowadzącym.

2. Koreferat przygotowuje osoba, której bliska jest problematyka referatu (zadaniem koreferatu jest krytyka: wskazanie błędów, uzupełnienie). Koreferenta powołuje prowadzący – może to zrobić na wniosek referenta. Koreferent otrzymuje referat co najmniej 10 dni przed posiedzeniem seminarium – w przeciwnym wypadku koreferent odmawia przygotowania koreferatu i powiadamia o tym prowadzącego (promotora). Referat rozsyła się też (za pośrednictwem prowadzącego) pozostałym uczestnikom posiedzenia. **Niedopuszczalne są jakiegokolwiek zmiany w referacie po przekazaniu go koreferentowi i uczestnikom seminarium. WSZYSCY UCZESTNICY SEMINARIUM ZOBOWIĄZANI SĄ DO ZAPOZNANIA SIĘ Z JEGO TREŚCIĄ PRZED POSIEDZENIEM I SFORMUŁOWANIA EWENTUALNYCH PYTAŃ I UWAG. Pożądane jest, aby uczestnicy mieli ze sobą wydruk referatu.**

Jeśli koreferat powstanie przed posiedzeniem, także można go wysłać uczestnikom.

3. Dyskusja

- referent odpowiada na tezy koreferatu;
- referent i koreferent odpowiadają na pytania uczestników seminarium;
- referent i koreferent odpowiadają na pytania prowadzącego seminarium;
- prowadzący podsumowuje dyskusje, formułuje wnioski wobec przedstawionego referatu.

4. Seminarium są protokołowane. Protokolanta proponuje referent, a powołuje prowadzący.

UWAGI PORZĄDKOWE

- Przynajmniej raz w semestrze doktorant zobowiązany jest do wystąpienia z referatem lub koreferatem na seminarium doktoranckim;
- uczestników obowiązuje obecność i punktualność (ponieważ seminaria odbywają się w wieczory przy drodze wylotowej z Warszawy, dlatego konieczne jest wzięcie większego zapasu czasowego w celu punktualnego dotarcia);
- **niedopuszczalna jest zwłaszcza nieobecność lub spóźnienie się autora referatu lub koreferatu;**
- wszelkie nieobecności uczestnicy usprawiedliwiają, pisząc odpowiednio wcześniej maila prowadzącemu;
- całością posiedzenia kieruje prowadzący seminarium – nie przejmuje tej funkcji autor referatu, koreferatu lub uczestnicy dyskusji;
- tylko prowadzący może przerywać wypowiedzi uczestników – nie powinien tego robić autor referatu, koreferatu lub jakikolwiek uczestnik dyskusji.

NA OCENĘ UCZESTNIKÓW SEMINARIÓW SKŁADAJĄ SIĘ:

- terminowość wynikająca z harmonogramu zamieszczonego w „metodach oceniania”
- jakość merytoryczna i formalna przygotowanych referatów;
- jakość merytoryczna i formalna przygotowanych koreferatów;
- jakość merytoryczna i formalna przygotowanych protokołów;
- „postawa” wobec seminarium, czyli obecność i współuczestnictwo w prowadzonych pracach;
- merytoryczny udział w prowadzonych dyskusjach.

LITERATURA NA TEMAT METODYKI PRACY NAUKOWEJ

1. Bielecki J.E.: *Metodologia. Seminaryjne i dyplomowe prace z teologii. Praktyczne wskazówki metodologiczne*. Kraków 1993.
2. Grzechowiak S.: *Wprowadzenie do pisania prac magisterskich z nauk teologicznych*. Gniezno 1995.
3. Kunowski S.: *Problematyka metodologiczna seminarium magisterskiego. Skrypt dla studentów KUL*. Lublin 1971.
4. Kwiatkowski W.: *Metoda myślenia naukowego*. *Studia Theologica Varsaviensia* R. I: 1963 nr 1, s.22nn.
5. Małunowiczówna L.: *Wstęp do filologu klasycznej wraz z metodologią pracy umysłowej i naukowej*. Lublin 1960.
6. Miśkiewicz B.: *Praca magisterska na studiach historycznych. Przewodnik metodyczny*. Poznań 1975.
7. Myśków J.: *Elementy metodyki pracy naukowej*. *Studia Theologica Varsaviensia* R.21: 1983 nr 1, s. 1-38.
8. **Ozorowski M., Przewodnik pisania pracy naukowej, Warszawa 1997.**
[\[www.katedra.uksw.edu.pl/dydaktyka\]](http://www.katedra.uksw.edu.pl/dydaktyka)
9. Pieter J.: *Ogólna metodologia pracy naukowej*. Wrocław 1967.
10. Pieter J.: *Zarys metodologii pracy naukowej*. Warszawa 1975.
11. Rudniański J.: *Sprawność umysłowa*. Wyd. 4. Warszawa 1984.
12. Rudniański J.: *Uczelnia i ty. Technologia pracy umysłowej*. Warszawa 1983.
13. Święcicki M.: *Jak studiować? Jak pisać pracę magisterską?* Wyd. 2. Warszawa 1971.
14. Wyczawski H. E.: *Technika pisania pracy magisterskiej*. Warszawa 1991.

Na specjalne polecenie zasługuje internetowy podręcznik pt. *Metodyka filozofii*, który na Papieskim Uniwersytecie Jana Pawła II w Krakowie opracowali Paweł Polak, Anna Michalczyk i Małgorzata Stawarz

<http://metodyka.wikidot.com/>

WSTĘPNY PROJEKT BADAWCZY

1. Przedmiot badań doktorskich (to jeszcze nie temat rozprawy, lecz dziedzina, zespół zagadnień, problematyka)
2. Uzasadnienie przedmiotu badań doktorskich
 - określenie pytań badawczych uwzględniającego literaturę przedmiotu
 - sformułowanie przesłanek dla hipotez badawczych
4. Główne problemy badawcze
5. Wstępny opis metody badań
 - określenie planu badań
 - sposobu weryfikacji hipotez badawczych
6. Stan zaawansowania (czy planowane badania stanowią kontynuację wcześniej prowadzonych)
7. Wstępna bibliografia

KARTA PRACY DOKTORSKIEJ*Imię i Nazwisko doktoranta*

SEM.	ZADANIE	STOPIEŃ ZAWANSOWANIA	OCENA
II			
III			
IV			
V			
VI			
VII			
VIII*			

* Należy 1 semestr (5 miesięcy) zarezerwować na:

1. Sprawdzenie przez promotora;
2. Naniesienie ewentualnych poprawek;
3. Ewentualne sprawdzenie przez promotora;
4. Uchwałę Rady Wydziału o powołaniu recenzentów.

SCHEMAT PREZENTACJI TEMATU ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

1. Doktorant przedstawia się:

- ✓ imię i nazwisko
- ✓ rok i rodzaj ukończonych studiów,
- ✓ temat pracy magisterskiej, promotor, recenzent.

2. Podanie i wyjaśnienie tematu

- ✓ sformułowanie problemu powinno być zwięzłe i rzeczowe, nie pozostawiające żadnych niedomówień;
- ✓ wszystkie terminy użyte w zdefiniowaniu problemu powinny być precyzyjnie określone i wyjaśnione;
- ✓ już tutaj można wskazać na *novum* pracy, jeśli pojawia się ono w sposób widoczny już w temacie pracy;
- ✓ *novum* to:
 - nowa teza
 - nowa argumentacja
 - uporządkowanie wiadomości na dany temat
 - usytuowanie na nowym tle.

3. Stan badań

- ✓ krótko, syntetycznie, ale tak, aby wynikała z tego stanu badań potrzeba pracy;
 - należy znać najważniejsze publikacje zagraniczne - przy tej prezentacji wystarczy wymienienie nazwisk autorów
- ✓ tutaj może pojawić się prezentacja bazy źródłowej naszej pracy;
- ✓ należy pozostawić słuchaczy w przekonaniu, że autor zna literaturę przedmiotu.

4. Przyczyny podjęcia tematu

- ✓ mają bezpośrednio wynikać ze stanu badań, ewentualnie źródeł;
- ✓ tutaj też już musi pojawić się problem *novum*, jeśli nie pojawił się wcześniej;
 - Nie należy uzasadniać tematu własną drogą i przeżyciami filozoficznymi.
 - Uzasadnieniem może być odwołanie się do perspektyw badawczych, nakreślonych w *Zakończeniu* pracy magisterskiej; nie może wynikać tylko z faktu, że tym tematem zajmowaliśmy się w pracy magisterskiej.

5. Cele badawcze

omówienie celów badawczych może być tożsame z przedstawieniem *novum* pracy; może być też rozbudowane, np. przez:

- ✓ postawienie roboczych hipotez badawczych;
- ✓ roboczych pytań badawczych.

6. Podział materiału

- ✓ omawiamy syntetycznie, tak aby „widać” było realizację celów badawczych, a przede wszystkim *novum*;
- ✓ przedstawiamy tu przewodnią myśl poszczególnych rozdziałów i ich wzajemne powiązania w logiczną całość.

7. Metoda pracy

- ✓ można tu zacząć od przedstawienie źródeł, jeśli nie było tego wcześniej;
- ✓ metodę omawiamy szczególnie starannie, jeśli odbiega ona od powszechnie stosowanych w tego typu pracach, np. w pracach opartych na metodach empirycznych czy statystycznych.
 - OPRÓCZ ANALIZY I SYNTEZY MOŻNA WYMIENIĆ JESZCZE METODY SPECYFICZNE DLA HISTORII FILOZOFII (ZA MIECZYŚLAWEM GOGACZEM)
 - wyjaśnianie kontekstowe – bliższe i dalsze;
 - addycja danych biograficznych lub merytorycznych (również dodawania różnych interpretacji);
 - eliminacja danych przez wybór argumentu silniejszego (w końcu wybieramy jakąś interpretację i osłabiamy inne);
 - porównywania (np. sposobem „pagina fracta”) różnych tekstów danego autora, albo też różnych autorów po to, by sprecyzować pogląd autora badanego;
 - zastosowanie „kwestionariusza filozoficznego” jako metoda poszukiwania oraz identyfikowania problemów filozoficznych.

UWAGA: można inaczej „zorganizować” tę prezentację, zawsze tak, aby kolejne stwierdzenia logicznie z siebie wynikały. Wszystkie omówione punkty powinny jednak znaleźć się w takiej prezentacji.

Oczywiście, wszystko nie może trwać dłużej niż kwadrans, a najlepiej 10 minut (czyli 4 strony A4 max.)

Oczywiście też nie czytamy, lecz mówimy.